

مؤسسه استنادی علوم
و پایش علم و فناوری (ISC)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مرجعیت علمی دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری جمهوری اسلامی ایران در سطح جهان

آذر ۱۴۰۱

مؤسسه استنادی علوم
و پایش علم و فناوری (ISC)

مرجعیت علمی دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری جمهوری اسلامی ایران در سطح جهان

موضوع مرجعیت علمی برای اولین بار در بیانات مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴ مطرح شد، بر اساس فرمایشات ایشان هدف پژوهش دو چیز است: «یکی رسیدن به مرجعیت علمی و حضور در جمع سرآمدان علم و فناوری و دوم حل مسائل کنونی و آینده‌ی کشور» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۷/۰۳/۲۰).

یکی از اصلی ترین راهکارها برای رسیدن به مرجعیت علمی در جامعه دانشگاهیان پیشتازی در عرصه علم و نوآوری است به گونه‌ای که دنیا از دستاوردها و نوآوری های علمی کشورمان استفاده کند. استفاده از تولیدات علمی دانشگاهی، غالباً با شاخص‌های استنادی سنجیده می شود. این شاخص‌ها به نوعی نشان می‌دهند که یک اثر علمی تولید شده تا چه اندازه مبنای تولید آثار علمی جدیدتر بوده است و در علم جدید تاثیر گذاشته است. بر این اساس هم کیفیت و هم کمیت تولیدات علمی باید همزمان مورد بررسی و سنجش قرار بگیرند تا هدف پیشتازی در علم میسر شود.

شاخص H که تحت عنوان شاخص هرش نیز شناخته می شود، در سال ۲۰۰۵ میلادی توسط J. Hirsch معرفی شد. چنانچه حداقل H تعداد از انتشارات یک پژوهشگر، H تعداد استناد دریافت کرده باشد، آن پژوهشگر دارای شاخص H است. به عنوان مثال، پژوهشگر A اگر حداقل ۱۲ مدرک منتشر کرده باشد که حداقل ۱۲ استناد برای آنها دریافت کرده باشد، آن پژوهشگر $h\text{-index} = ۱۲$ دارد.

محبوبیت این شاخص به عنوان یک شاخص علم‌سنجی از این واقعیت ناشی می شود که بهره وری (تعداد انتشارات) و تأثیر (تعداد استناد دریافتی) را در یک نمایه ترکیب می‌کند. شاخص H را می توان برای هر سطحی (نویسنده، موسسه، مجله، کشور) اعمال کرد. این شاخص می تواند اطلاعاتی را در مورد نحوه توزیع استنادها در مجموعه ای از انتشارات نشان دهد. شاخص H در سطح نویسنده، به عنوان شاخصی از دستاوردهای علمی یک پژوهشگر در طول زندگی علمی در نظر گرفته می شود. شاخص H به عنوان شاخصی که به نحوی نشان دهنده کیفیت خروجی های علمی و بهره وری پژوهشی در سطح دانشگاه و مؤسسات پژوهشی و فناوری کشور است در شاخص های رتبه بندی ISC مدنظر قرار می گیرد و در امتیاز نهایی و رتبه دانشگاه محاسبه می‌شود.

عدد این شاخص برای دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری حاضر در رتبه بندی بر اساس پایگاه Web of Science استخراج و در جداول زیر نمایش داده شده است.

جدول ۱ - شاخص H دانشگاه های جمهوری اسلامی ایران

ردیف	نام دانشگاه	h-index	ردیف	نام دانشگاه	h-index
۱	دانشگاه تهران	۱۸۹	۳۲	دانشگاه صنعتی سهند	۸۳
۲	دانشگاه صنعتی شریف	۱۷۹	۳۳	دانشگاه صنعتی شاهرود	۸۲
۳	دانشگاه تربیت مدرس	۱۶۶	۳۴	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان	۸۲
۴	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۱۵۹	۳۵	دانشگاه شهرکرد	۸۰
۵	دانشگاه صنعتی اصفهان	۱۵۸	۳۶	دانشگاه شهید چمران اهواز	۸۰
۶	دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۵۰	۳۷	دانشگاه زنجان	۷۸
۷	دانشگاه تبریز	۱۴۶	۳۸	دانشگاه شاهد	۷۵
۸	دانشگاه شیراز	۱۴۱	۳۹	دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی	۷۵
۹	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل	۱۴۰	۴۰	دانشگاه قم	۷۴
۱۰	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۳۵	۴۱	دانشگاه سیستان و بلوچستان	۷۳
۱۱	دانشگاه کاشان	۱۲۲	۴۲	دانشگاه لرستان	۷۲
۱۲	دانشگاه شهید بهشتی	۱۱۹	۴۳	دانشگاه خوارزمی	۷۱
۱۳	دانشگاه رازی	۱۱۲	۴۴	دانشگاه خلیج فارس	۷۱
۱۴	دانشگاه بوعلی سینا	۱۱۱	۴۵	دانشگاه اراک	۷۰
۱۵	دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۱۰۸	۴۶	دانشگاه صنعتی کرمانشاه	۷۰
۱۶	دانشگاه اصفهان	۱۰۴	۴۷	دانشگاه گلستان	۷۰
۱۷	دانشگاه مازندران	۱۰۱	۴۸	دانشگاه ایلام	۶۸
۱۸	دانشگاه سمنان	۹۸	۴۹	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان	۶۶
۱۹	دانشگاه پیام نور	۹۷	۵۰	دانشگاه جامع امام حسین (ع)	۶۵
۲۰	دانشگاه شهید باهنر کرمان	۹۷	۵۱	دانشگاه علم و فناوری مازندران (بهشهر)	۶۵
۲۱	دانشگاه گیلان	۹۷	۵۲	دانشگاه بیرجند	۶۳
۲۲	دانشگاه یاسوج	۹۶	۵۳	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری	۶۳
۲۳	دانشگاه کردستان	۹۲	۵۴	دانشگاه زابل	۶۲
۲۴	دانشگاه بین المللی امام خمینی	۹۱	۵۵	دانشگاه حکیم سبزواری	۶۱
۲۵	دانشگاه یزد	۹۰	۵۶	دانشگاه مراغه	۶۱
۲۶	دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان	۹۰	۵۷	دانشگاه علامه طباطبایی	۵۶
۲۷	دانشگاه ارومیه	۸۷	۵۸	دانشگاه صنعتی قوچان	۵۶
۲۸	دانشگاه محقق اردبیلی	۸۷	۵۹	دانشگاه دامغان	۵۵
۲۹	دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان	۸۶	۶۰	دانشگاه صنعتی ارومیه	۵۲
۳۰	دانشگاه الزهرا (س)	۸۴	۶۱	دانشگاه بناب	۵۰
۳۱	دانشگاه صنعتی شیراز	۸۴	۶۲	دانشگاه بجنورد	۴۹

ادامه جدول ۱ - شاخص H دانشگاه های جمهوری اسلامی ایران

ردیف	نام دانشگاه	h-index	ردیف	نام دانشگاه	h-index
۶۳	دانشگاه ملایر	۴۵	۸۷	دانشگاه هنر تهران	۲۱
۶۴	دانشگاه تخصصی فناوری های نوین آمل	۴۴	۸۸	دانشگاه ولایت	۲۱
۶۵	دانشگاه هرمزگان	۴۳	۸۹	دانشگاه ولی عصر(عج) رفسنجان	۲۰
۶۶	دانشگاه نفرش	۴۲	۹۰	دانشگاه هنر اسلامی تبریز	۲۰
۶۷	دانشگاه صنعت نفت	۴۲	۹۱	دانشگاه نیشابور	۲۰
۶۸	دانشگاه صنعتی همدان	۳۹	۹۲	دانشگاه سید جمال الدین اسد آبادی	۱۹
۶۹	دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان	۳۵	۹۳	دانشگاه هنر اصفهان	۱۶
۷۰	دانشگاه فسا	۳۵	۹۴	دانشگاه میبد	۱۶
۷۱	دانشگاه جیرفت	۳۳	۹۵	مجتمع آموزش عالی گناباد	۱۵
۷۲	دانشگاه گنبد کاووس	۳۲	۹۶	مرکز آموزش عالی اقلید	۱۵
۷۳	دانشگاه صنعتی سیرجان	۳۱	۹۷	مرکز آموزش عالی محلات	۱۵
۷۴	دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر	۳۱	۹۸	دانشگاه سلمان فارسی کازرون	۱۴
۷۵	دانشگاه صنعتی بیرجند	۳۰	۹۹	دانشگاه تربت حیدریه	۱۳
۷۶	دانشگاه صنعتی اراک	۳۰	۱۰۰	دانشگاه بزرگمهر قائنات	۱۱
۷۷	دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء بهبهان	۳۰	۱۰۱	مجتمع آموزش عالی سراوان	۱۰
۷۸	دانشگاه اردکان	۲۸	۱۰۲	مرکز آموزش عالی لار	۱۰
۷۹	دانشگاه فرهنگیان	۲۶	۱۰۳	دانشکده فنی و مهندسی گرمسار	۸
۸۰	دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول	۲۵	۱۰۴	دانشگاه صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران	۷
۸۱	دانشگاه فنی و حرفه ای	۲۵	۱۰۵	دانشکده کشاورزی و دامپروری تربت جام	۷
۸۲	دانشگاه صنعتی قم	۲۴	۱۰۶	مرکز آموزش عالی کاشمر	۷
۸۳	دانشگاه جهرم	۲۳	۱۰۷	مجتمع آموزش عالی زرنند	۵
۸۴	دانشگاه کوثر	۲۳	۱۰۸	دانشکده علوم انسانی و هنر حضرت معصومه	۲
۸۵	دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار	۲۲	۱۰۹	دانشگاه هنر شیراز	۲
۸۶	دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی	۲۲	۱۱۰	دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش ج.ا. ایران	۲

جدول ۲- شاخص H موسسات پژوهشی و فناوری جمهوری اسلامی ایران

ردیف	نام پژوهشگاه	h-index	ردیف	نام پژوهشگاه	h-index
۱	پژوهشگاه دانش های بنیادی	۱۳۶	۲۷	مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری	۹
۲	پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران	۹۱	۲۸	پژوهشکده محیط زیست و توسعه پایدار	۸
۳	پژوهشگاه رنگ	۹۰	۲۹	پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی	۶
۴	پژوهشگاه مواد و انرژی	۸۵	۳۰	پژوهشکده علوم زمین	۶
۵	پژوهشگاه صنعت نفت	۸۵	۳۱	پژوهشکده توسعه تکنولوژی صنعتی	۴
۶	سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران	۶۷	۳۲	مؤسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی	۴
۷	پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری	۶۵	۳۳	مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران	۳
۸	پژوهشگاه علوم و فنون هسته ای	۶۵	۳۴	پژوهشکده بیمه	۳
۹	پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران	۶۰	۳۵	پژوهشکده مطالعات فناوری	۳
۱۰	پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله	۵۹	۳۶	مؤسسه تحقیقات باغبانی	۳
۱۱	پژوهشگاه رویان	۴۸	۳۷	پژوهشکده پولی و بانکی	۲
۱۲	پژوهشگاه نیرو	۴۳	۳۸	پژوهشکده میکروالکترونیک	۲
۱۳	مؤسسه پژوهشی علوم و صنایع غذایی	۴۲	۳۹	پژوهشکده گردشگری	۱
۱۴	پژوهشکده علوم و فناوری مواد غذایی	۴۲	۴۰	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	۰
۱۵	پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی	۳۵	۴۱	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	۰
۱۶	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات	۳۵	۴۲	پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی (سمت)	۰
۱۷	پژوهشگاه استاندارد	۲۹	۴۳	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	۰
۱۸	پژوهشگاه فضایی ایران	۲۶	۴۴	پژوهشکده مواد نوین سرامیکی	۰
۱۹	مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی	۲۱	۴۵	پژوهشکده برق	۰
۲۰	مؤسسه تحقیقات آب	۲۰	۴۶	مرکز تحقیقات علوم پایه کاربردی	۰
۲۱	پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو	۱۹	۴۷	مرکز مطالعات، تحقیقات و ارزشیابی آموزشی	۰
۲۲	مؤسسه پژوهشی خیام (پژوهشگاه هوافضا)	۱۸	۴۸	مؤسسه فرهنگ، هنر و ارتباطات	۰
۲۳	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک)	۱۷	۴۹	مرکز تحقیقات جرم شناسی	۰
۲۴	پژوهشکده آمار	۱۵	۵۰	پژوهشکده هنر	۰
۲۵	مؤسسه تحقیقات جمعیت کشور	۱۱	۵۱	مرکز پژوهش های توسعه و آینده نگری	۰
۲۶	مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور	۱۱	۵۲	مرکز بررسی های راهبردی ریاست جمهوری	۰